

„Dobošar je, tako selo kaže, kao dnevnik, samo što ne laže“.

Jovan Čudanov, glumac amater i dobošar po potrebi, jedan je od retkih koji ulaže napor da ovo zanimanje potpuno ne nestane sa prostora Srema. Danas je zanimanje dobošara turistička atrakcija, a nekada je bilo ozbiljno zanimanje, prestižno i važno. Kao dobošar, Jovan putuje po seoskim vašarima i slavama, gde god ga pozovu, da zabavi ljude i podseti na dane, kada u njihovim selima i naseljima nije bilo struje, novina i kada su dobošari predstavljali često jedini i najsigurniji izvor informacija.

Jovan je rodom iz Kikinde, a u Stare Ledince došao je pre tri godine. Iz svog zavičaja, u kojem je radio na železnici i bio jedan od osnivača Istorijsko-zavičajnog društvo Kinda u Kikindi, u kojem se čuva tradicija muzike, običaja i svega što je staro i što vredi sačuvati, doneo lik dobošara, koji su još uvek aktivni u tom kraju. Po Jovanovim rečima, dobošari su nepravedno zapostavljeni. Na prelazu iz XIX u XX vek, dobošari su bili institucija. Oni su bili državni službenici, doduše najniži na toj lestvici, ali ipak su se osećali važni. Oni su i u očima naroda imali veliku važnost. Vesti su se prenosile i plakatima uz pomoć lokalne štampe, ukoliko je bilo, ali je takav prenos informacija bio koristan samo za one koji su mogli da pročitaju. Velika većina seoskog stanovništva, koja nije znala da čita, po uličnim ćoškovima svakodnevno je iščekivala i slušala dobošara.

Od dobošara se tražilo da budu pismeni, i oni su obavezno sa sobom nosili napisan materijal koji su trebali da prenesu. Ali, većina dobošara je bila polupismena i pre je pamtila ono što im je kazano da pročitaju ili je zapisan tekst koristila samo za podsećanje.

-Najveća inspiracija za moj lik bio je jedan dobošar iz Malog Idoša - kaže Jovan Čudanov. - U Idoškoj hronici sam našao jedan tekst koji je opisivao dobošara u kojem se kaže, da dobošar mora da je „tuvljiv“ i da je grlat, a tuvljiv znači da mora da upamti. Za taj posao birali su se mahom domaćini. Nisu to mogli bili neki vagabundi, mada su voleli da popiju i bili šereti, jer su počesto dodavali ili krivili vesti, ili ih začinjavali nekom šeretskom dosetkom. Mogli su da naprave čuda. Čitanje vesti, uz obavezno dobošarenje, kojim su okupljali narod, počinjalo je sa “Daje se na znanje”. Čitanje su završavali jednostavnim „Javljeno“, ali i šaljivim „Ko je čuo čuo, ko nije je... (ju izvinte) u uvo“.

-Taj Idoški dobošar je rekao, a neko zapisao: „Kad mi kaže da ja utuvim koliko feli imam, a fele utuvim koje su, a koliko imam da javim, to zapišem na raboš“, pri čemu je raboš parče drveta na kojem se zarezuju crte. I onda on, zahvaljujući rabošu zna koliko feli ima da javi, a fele utuvi u glavu.

Danas se ovo zanimanje zadržalo samo na severu Vojvodine, tačnije u opštini Čoka, gde dobošari i dalje svakodnevno prenose vesti, radnim danima, ali i subotom i nedeljom, po svim vremenskim prilikama i neprilikama, uvek kada ima nešto važno da se prenese i saopšti.

U Čoki se svake godine, početkom oktobra, održava i Međunarodni festival dobošara. Sem autentičnih dobošara, kojih je sve manje, pravo da nastupe na festivalu imaju i glumci, ali i ljudi iz drugih profesija sa afinitetom i nostalgijom prema zanatu koji odumire. U Čoki postoji i Kulturno istorijsko udruženje "Muzej dobošara" za negovanje tradicije zanimanja koje nestaje. A Srem i Sremci svoje uspomene na prošle dane mladosti i detinjstva evociraju odličnom predstavom koju im verodostojno plasira Jovan Čudanov, poslednji sremački dobošar.